

רכוש המדינה

במכירה בללית

שרי גח"ל, אבירי היוזמה התפשית כביכול, יושבים בממשלה יחד עם סוציאליסטים טובים כמו ויקטור שמ" טוב או חיים גבתי. גם המחסור בדולרים נעשה כל כך חמור, עד אשר אפשר לשכוח קצת את הרעיונות הניש" גבים של אדמת הלאום ושל משק משוחרר מכללי ההון הבינלאומי מעוין, כמוכרן, שהנימוק העיקרי נגד הצעת המכירה הכללית של נכסי ישראל לחו"ל אינו עולה כלל. נימוק זה הוא, שהמכירה הכללית המוצעת על ידי יוסף ספיר אינה פותרת דבר, אך פותחת קופת-שרצים שלימה של בעיות חדשות.

מכירה פומבית

בניו-יורק?

בעיה אחת היא, שמספר הפריטים העשויים לענין משקיעי-חוץ אינו רב כל כך. איש לא ירכוש קר קצות חקלאיות עליהן יושבים ישובים המשלמים רק דמי-מכירה סמליים ביותר. איש לא ירצה לקנות את הפילים הלבנים של מדינת ישראל — כגון מפעל האשלג הכולע מדי שנה מליונים רבים לכיסוי הפסדים תפעוליים. מפעלים אחרים, כגון המספנה בנמל הקישון, אפשר אולי למכור — אך רק בהפסד רב. לאחרונה הוצעו 10 מליון דולר עבורה — הרבה פחות מן הסכום שהושקע והופסד בה עד כה — שלא לדבר על מחיר הקרקע (מזן היקרות ביותר בארץ) התפוס על ידה.

ייתכן ואפשר לקבל, במאמץ חרד-פעמי, את הסכום של 300 מליון דולר עליו מדבר יוסף ספיר, אך זו תהיה פעולה שאי-אפשר יהיה לחזור עליה בשנת 1971. מה יהיה אז? האם נמכור או את כל המקורים והמכונות של תושבי ישראל במכירה פומבית בניו-יורק?

בעיה שנייה היא, שאף משקיע לא יקנה את הרכוש המוצע, שהוא כמעט כולו רכוש שאין כל אפשרות להוציאו מן הארץ, מבלי שיוכנס לו שיוכל להעביר את רוחו לחו"ל. אם תימכר, למשל, חברת-החשמל, פירוש הדבר שאותם עשרה מליון ל"י רווח נטו משנת 1968/69 לא ישארו בארץ אלא יגודו, בצורת 3 מליון דולר, לחו"ל. מכירה כוללת, בסך 300 מליון דולר, של נכסים תגרום, איפוא, כמעט אוטומאטית, הרעה במאזן התשלומים השנתי של כ-30 מליון דולר. פירוש הדבר, שבשנת 1971 יהיה מצב האוצר לא יותר טוב, אלא יותר גרוע אם תתבצע עצתו של יוסף ספיר.

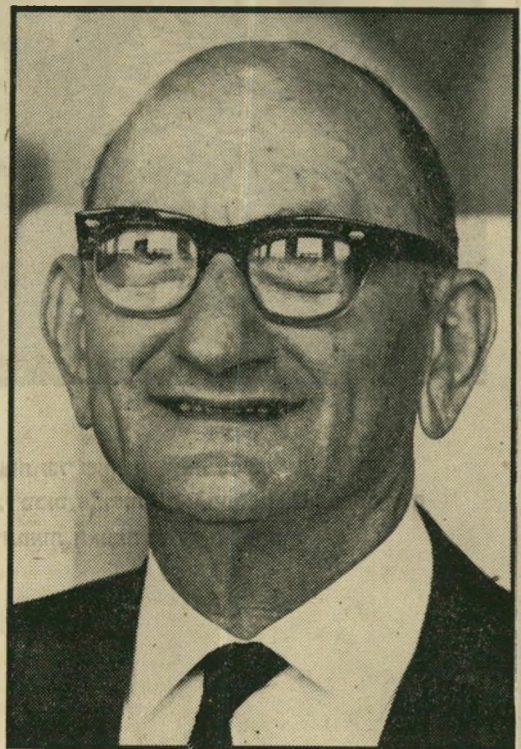
בצורה זו הגענו למצב בו רובצים על המדינה 1.6 מיליארד ל"י חובות — וסכום זה יעלה עתה במהירות, מדי שנה בשנה. כך הגענו למצב שבו המוסד לביטוח לאומי משמש, למעשה, כמקור לשאיבת כסף מכיס העובד דים לקופת האוצר. הדבר נוה לאוצר — אך הוא מהווה אסון מבחינת הביטוח הלאומי, שלא יוכל, בעוד מספר שנים לעמוד בהתחייבויותיו.

מספר מקבלי הפנסיה מן המוסד עולה בהתמדה, וה- עורך המצטבר עתה שנה שנה בקופתו יהפך בעוד זמן קצר יחסית לגרעון.

לכל אלה אין דואג בצמרת המדינה. מתעורר, לעתים, הרושם, כאילו אלה הקובעים היום את גורל אורחי ישראל בטוחים למדי שלא הם יצטרכו לשלם, בסופו של דבר, את החשבון. מה שבטוח, שאתה וילדיך תשארו בתוצאות.

* בשעתו התארגן קואופרטיב להתיישבות של פקידי סוכ" נות וממשלה בכירים, אשר קיבלו מן האדמות הפוריות ביותר בעמק יזרעאל, ליד יקנעם. הישוב מעולם לא קם. אך ניטעו, שוב בתקציבי הסוכנות, מטעים שטובו על ידי פועלים שכירים והכניסו רווחים טובים מאד ל-"מתישבים", שהמשיכו להתגורר בירושלים ובתל-אביב.

של דיון — אפילו כאשר הוא משמש רק לספרות של פקידים בכירים בסוכנות, כמו הנחלזות המפורסמות. עתה טוען השר יוסף ספיר, שאפשר למכור נכסים השייכים למדינה בסך 300 מליון דולר, ולהקל כך על המחסור החמור במטבע זר. שוב מתעוררת ההתנגדות האידיאולוגית — אך הפעם בקול ענות חלושה. הרי

שר יוסף ספיר

רעיון אינו חדש. יוסף ספיר, שהוא עכשיו שר המיסחר והתעשייה מטעם גח"ל, העלה אותו כבר מספר פעמים במשך השנים האחרונות. הרעיון פשוט, עד כדי גאונות כמעט. הוא אומר, שכדי לכסות את צרכיה של מדינת-ישראל בדולרים, מוטב למכור אותה תמורת מטבע זר. אין הכוונה למכור את המדינה בבת אחת — אלא בקמעונות, במנות קטנות עוברות לסוחר. הדבר אפשרי, מכיון שחלק נכבד מאד של המדינה שייך לממשלה.

טוען ספיר, וטוענים אחרים באותו כיוון: מרבית קרקעות המדינה — וחלק נכבד מן הקרקע העירונית או זו העשוייה להיות עירונית — שייך למדינה. מאות מפעלים תעשייתיים — ביניהם מן הגדולים ביותר בארץ — שייכים למדינה, או שלמדינה יש בהם חלק מכריע. רכוש זה שחה למעלה משלושה מיליארד דולר — וייתכן והוא שווה גם הרבה יותר מזה. קשה לקבוע את שווי האמיתי, מכיוון שמעולם לא הוצע למכירה. סך הכל ההכנסה מהרכוש העצום הזה הוא בערך 200 מליון ל"י לשנה (57 מליון דולר). אומר ספיר, איש העסקים: לא כדאי. רכוש המכניס הכנסה כה זעומה, אין זה שווה להחזיקו.

בעבר התנגדו דוברי הממשלה, חברי המערך, בקול-י קולות להצעתו של ספיר — אך קיבלו אותן למעשה. ייסוד החברה לישראל אחרי ועידת המיליונרים המפור- סמת היה מיועד, חלקית, ליצור מסגרת מתאימה שלה אפשר למכור כמה מהמפעלים שבבעלות הממשלה.

בינתיים לא הלכו בגדולות — משכית נמכרה, למשל, לקבוצת סם רוטברג. למספנות ישראל — הגורמות מדי שנה להפסד של כמה מליונים לירות — לא נמצא קונה במחיר מתקבל על הדעת. עתה מתעניין בעל חברת הספנות יעקב מרידור, בקנייתן.

קופת שרצים

חדשה

תנגדותם של אנשי מפא"י אחדות-העבודה ומפ"ם לשעבר, למכירתם של כמה מפעלים קטנים וכוש" לים לא היתה נימרת. לעומת זאת, ההצעה למכור קרקעות או שייכונים השייכים לחברת עמידר נוגעת לעקרונות אידי- אולוגיים מקודשים או, בשפה של בני-אדם פשוטים, לכמה מן הפרות הקדושות ביותר של המימסד הישראלי. לגביהם המושג של "קרקע הלאום" הוא מעל ומעבר לכל אפשרות

אספקת החשמל, אם לא ישולם החשבון תוך עשרה ימים."

האורח א.י. נבהל. הוא מיהר לקופת חברת החשמל, ורצה לשלם בצ'ק את החוב. הקופאי סירב: "רק במזומנים", אמר. "אבל אין לי" השיב האורח, שלא ידע אם לצחוק או לבכות. כי החוב, בגללו איימה חברת-החשמל לנתק את אספקת-החשמל לאורח. היה חוב של אגורה אחת.

דיוק כאילו נוצרו בעיר חלם. זה מה שאירע לאורח א.י. מכפר-סבא (שמו שמוזר במערכת):

האורח הג'ל קיבל התראה מחברת ה- חשמל, העובדת בשיטת הא.י. ב.י. א.ס. על חוב המגיע ממנו לחודשים ספטמבר- אוקטובר 1969, האומרת: "הואיל ולא שר- למת את חשבון החשמל במועד שנקבע לך, נהיה נאלצים לצערנו, להפסיק את

עבור המפלגה הקומוניסטית. נציגי ממשלת ישראל ביקשו ממני אימנע לעשות זאת, אולם אני כארכיבישוף, אצביע עבור ה- קומוניסטים מפני שהם היחידים הטוענים כנגד העוול הנעשים לעניים ולאומללים. אינני נגד דבר כל שהוא, אני בעד ולא נגד. אני ישראלי, עמי הוא ישראלי."

ראה תולה את הקולר לכוחם הגדול של הקומוניסטים בנצרת דווקא, בכנסיה- הקתולית. לדבריו משפיעה הכנסיה את רוב טובה על העושים והאמידים. העניים מוזנחים על ידי כך ובלית ברירה מצ- יעדים עבור הטוענים שהם לוחמים עבורם. בארצות-הברית חיים כ-55 אלף מרוגזים, מתוך חצי מליון בני עדה זו בעולם. היה זה מוזר כי דווקא בביקורו בארצות-הברית בחר הארכיבישוף המרוגזי להביע את תמ- כתו בקומוניזם. אבל הכרזתו היתה שקופה. ראה התכונן להזמין לחצנים. הוא חשב שאחרי הצהרתו יפנו אליו המרוגזים ה- אמריקאים ויאמרו: "קח כסף לעזור לעניים שלך, רק שלא יצביעו בעד הקומוניסטים". באיזה מידה הצליח טכסיס זה, עדיין מוקדם להשיב.

מנגנון

בדיחת השבוע

בתקופתם של הכמ"חלם לא היו קיימים עדיין מכונות הא.י. ב.י. א.ס. אבל כיום קיימות מכונות א.י. ב.י. א.ס. המתנהגות ב-

הלוכים, ובעקיפין את המצרים, ב-50 מיר- אזיים ובציון צבאי נוסף?

דת

הארכיבישוף

הקומוניסטי

הבחירות לכנסת השמינית עדיין רחוקות. הן יערכו רק בעוד ארבע שנים. אבל אחד המצביעים בבחירות אלה, כבר קבע עצמתו. "יש בדעתי להצביע עבור המפלגה ה- קומוניסטית בבחירות הבאות שתתקיימה במדינת-ישראל" — הצהיר הארכיבישוף המרוגזי, יוסף ראיה, בראיון שהעניק לאוהר מאריה, השבועון הקתולי של ארצות- הברית, ראיון שהופק לאחר מכן על ידי הסוכנויות ברחבי ארה"ב. נימק ראיה את דבריו: "הקומוניסטים הם הגורם היחיד המוחה כנגד אי-הצדק הנגרם לערבים."

ראה ניצל את ההזדמנות כדי לנגח את הכנסיה הקתולית במורח-התיכון, אשר ל- דבריו, מנצלת שלא כשורה את עושרה " כוחה, מתעלמת מאשיות הכנסיה המסורתית המורחית. הארכיבישוף הישראלי התכונן למסע המגוהל על ידי אנשי הכנסיה ה- קתולית העושים כל שביכולתם על מנת להעביר את בני הדת המרוגזית והאור- טודוקסית לקתוליות.

הזמנה לדחצנים. אני בישוף, אמר ראיה, ולא אומר לאנשי שלי להצביע

מספר חצריק
02377057 4 1 02

התראה
ספטמבר-אוקטובר 1969

חברת החשמל לישראל בע"מ
THE ISRAEL ELECTRIC CORP. LTD.
תל-אביב ת.י. 25

צרכן נבחר, הואיל ולא שלמת את חשבון החשמל במועד שנקבע לך, נהיה נאלצים, לצערנו, להפסיק את אספקת החשמל, אם לא ישולם החשבון תוך עשרה ימים. נודה לך, אם תשלם את המגיע לפי התראה זו ללא דחי ותמנע ממך ומאתנו אי-נעימות והוצאות מיותרות.

אם החשבון שולם בינתיים, יג לראות תורתך וספסולתך

כבוד רב,
חברת החשמל לישראל בע"מ

השטח חודשי חסכים לתשלום
10/69 01

תאריך: 26/11/69

ההתראה של חברת-החשמל לא מקבלים צי"קים